



Styrd av reflexer eller — s. 2

En kvinnas ord — s. 3

Tomten, julosten och borrhålen — s. 4

TIDNING FÖR MORALISK UPPRUSTNING Nr 11 • 1978

Nytt år —
ny värld

□ NY VÄRLD utkommer under 1979 med åtta nummer av nuvarande format.

Utgivningstider blir senare hälften av månaderna januari—maj och september—november.

Prenumerationspriset blir oförändrat 35 kr.

Tidningsutgivning blir särskilt ansvarsfull i en situation där vi har överflöd på publikationer medan människor tycks få allt mindre tid att läsa. Flertalet tidningar och tidskrifter kämpar med växande ekonomiska svårigheter.

□ Inför det nya året har NY VÄRLDS utgivare och redaktion ställt sig frågan om vår tidning verkligen har en uppgift som ger den en plats i trängseln på tidningsmarknaden och som gör det meningsfullt för oss att ägna oss, utan ersättning, åt tidningens redigering, expediering och distribution.

Vi har stärkts i övertygelsen att VÄRLD har en sådan uppgift och att innehållet under 1979 skall bekräfta detta.

Tidningens namn anger att vi ser uppgiften i ett världsomfattande sammanhang och vi ser det som en stor tillgång att ha ett kontaktnät som spänner över alla kontinenter.

□ Men mer än någonsin är vi beroende av fortsatt och ökat stöd från vår läsekrets, först och främst genom prenumeration och spridning av tidningen.

Utgivarna.

**Prenumerera på
NY VÄRLD 1979**

**35 kr på postgiro
nr 70 98 70—0
(Idé och Kultur)**

Världspolitik på tro och bön

□ Den 19 november 1977 är redan ett världshistoriskt datum. Men vad var det egentligen som hände denna dag? Ytligt sett ingenting märkligare än att den egyptiske presidenten flög till Jerusalem för att träffa den israeliske premiärministern.

En ansedd västtysk tidning noterade efter president Sadats återkomst till Kairo att "han inte kom tillbaka med några påtagliga medgivanden". Men tidningen fortsatte: "Ändå är ingenting längre som det var i Mellanöstern. Man läser tidningsrubrikerna som överskrifter till ett nytt kapitel i världshistorien".

□ Den citerade tidningen konstaterade att "Sadat har uppbringat det exempellösa modet att bryta igenom en till synes oöverkomlig mur av hatfödomar och intressemotsättningar" men att han också "följdes av förbannelser och mordhot från många av sina arabiska vänner".

Det senaste året har i hög grad fått sin världspolitiska prägel av Sadats utspel, och av de oundvikliga motaktionerna. Det påtagligaste resultatet är mötet i Camp David. Men än viktigare är att miljoner människor världen över har upplevt en ny dimension i världspolitiken som gett dem hopp om försoning och fred där man bara vågat räkna med konflikter och krig.

Ordet "dimension" kan låta dunkelt och mångtydigt. Men det är svårt att i vanliga realpolitiska termer redovisa grunderna för den nya hoppfullheten inför framtiden. Det finns dock en — i historien gammal men i nutida politik nästan bortglömd — gemensam nämnare för de tre statsmän som mer än andra står i förgrunden för händelseutvecklingen efter den 19 november i fjol. De har en personlig, i en gemensam uppenbarelse grundad tro.

TV-tittarna runt om i världen har kanske lagt märke till att Anwar Sadat har en mörk fläck i pannan. I varje fall har en amerikansk tidskrift av-

slöjat att den är "ärret" efter daglig nötning mot bönemattan.

Menachem Begin har konsekvent vägrat att delta i överläggningar eller ge intervjuer från fredag kväll till söndag. Ingenting får hindra honom att helga den judiska sabbaten.

Från Vita Huset berättades nyligen i en skvallerspalt att en av Jimmy Carters närmaste medarbetare tillfrågats hur presidenten kommit fram till beslut i en viktig fråga. Svaret blev: "På sina knän".

När president Carter efter överenskommelsen i Camp David talade till den amerikanska kongressen yttrade han bl. a.: "Under många år har Mellanöstern varit en lärobok i pessimism. I dag ser vi chansen till ett av de ljusa ögonblicken i den mänskliga historien — en chans som kan öppna vägen till fred."

"Bönerna i Camp David", fortsatte president Carter, "var desamma som kung David bad i den 85:e psalmen: Jag vill höra vad Gud, Herren, talar; se, han talar frid till sitt folk och till sina fromma: må de blott icke vända åter till dårskap."

Och presidenten slutade med att inför kongressen till sina två vänner Sadat och Begin "som kristen säga Jesu ord: Saliga äro de fridsamma ty de skola kallas Guds barn".

N.G.E.

Styrd av reflexer eller fri att skapa?

"En del människor lever reflexbetingat i förhållande till sin omgivning", hävdar lektor Silas Rydgård i nedanstående artikel. Han har lyssnat till och översatt synpunkter ur ett anförande av den kanadensiske läkaren Paul Campbell och till dessa fogat sina egna erfarenheter om hur man från ett "kontrollerat, reflexbetingat handlande" kan nå fram till "ett fritt, intelligent skapande".

□ Om en läkare slår till en person på knäet och träffar den rätta nerven, så rycker benet till. Det är en rörelse, som sker helt okontrollerat och impulsen till rörelsen passerar aldrig hjärnan. Rörelsen har inget att göra med människans medvetande.

Om läkaren å andra sidan ber samma person att sparka med benet, så går budskapet genom den personens hjärna och vederbörande måste besluta sig för att göra det eller ej. Hon gör det, om hon vill. Det sker fritt och i fullt medvetande.

En del människor lever reflexbetingat i förhållande till sin omgivning det mesta av sin tid. Om man sparkar till dem, sparkar de tillbaka. Om man sårar dem, svarar de med förbittrad tystnad eller hat. Hat är en reflexbetingad känsla.

En vis person har sagt: "Om jag tycker om en människa, så är det därför att den människan på ett eller annat sätt verkar tilldragande på mig. Om jag älskar en människa, så har det inget alls att göra med den människan". Detta är äkta kärlek — skapande och på visst sätt kallsinnig inför den andra människans karaktärs-egenskaper och utstrålning. När en person dras till en person av motsatt kön, så är det något reflexbetingat — det betyder inte, att hon är verkligt intresserad av denna andra persons bästa. Massor av äktenskap har börjat på denna grundval av något endast reflexbetingat. Därför bryter de samman i skilsmässor. De började inte som något genomtänkt.

Reflexbetingad rörelse

När läkaren träffade nerven på knäet hos den berörda personen, visste han exakt, var han skulle slå till för

att få en reflexbetingad rörelse. I det ögonblicket berövade han den personen hennes fria val, så att personen i fråga oavsiktligt rörde sitt ben. Han måste göra det. Läkaren utövade makt över personen.

Lever man på det reflexbetingade planet, kan vem som helst som vet, vad som pågår inom en människa, beröra en bestämd punkt i den människan och få henne att handla på ett visst sätt. Hon kan inte själv göra något åt det. Det är detta förhållande, som gett varje diktator hans makt. Om man lever på det reflexbetingade planet, förlorar man sin frihet och andra kan manipulera en.

Hur ska man nu som människa, som grundar sina känslor och handlingar på reflexer, kunna förändras och komma in i ett fritt, intelligent och skapande liv?

Genom att låta sig gripas av ett stort, meningsfullt livsmål. Ju större och radikalare målet är, desto friare blir man. För att fungera på ett skapande sätt måste hjärnan ha ett mål att inrikta sig på.

Konferensen i Yalta

I slutet av förra världskriget möttes Stalin, Churchill och Roosevelt på en konferens i Yalta. Churchill och Roosevelt kom dit i ett hederligt syfte: att få ett slut på kriget. Stalin kom dit med en annan målsättning — att erövrade världen för sin socialistiska ordning. Stalins mål var större. Churchill och Roosevelt uppnådde att kriget slutade men Stalin erövrade Östeuropa.

Den största målsättning en människa kan få och den som ger störst frihet är att omskapa världen. Detta är något mer än att verka för att göra slut på krig i olika former och arbeta för nedrustning, mer än att satsa på miljövård och ekologisk balans, mer än att kämpa för mänskliga rättigheter och politiska och religiösa fångars frigivning, mer överhuvudtaget än att leva för att förändra världssamhällets strukturer, så att de bygger på och främjar mänsklig samverkan i stället för som nu på kapitalistiska och socialistiska gruppintressen. Att omskapa världen betyder att ständigt vara öppen för en förändring av sina egna och sina barns motiv, så att drivkraften

blir ett ödmjukt lyssnande till vad den inre rösten säger är rätt i detta perspektiv. Det betyder att förändra både människor och strukturer samt strukturer och människor.

In på rätt spår

Genom ärlighet och renhet kan man komma in på rätt spår. Irren håller en människa mer bunden i livet på det reflexbetingade planet än orenhet. Orenhet är att låta en annan människa komma före sökandet av det som är rätt eller med ett krigs-gjöst ordval: före det som är vilja såsom Jesus levde efter den i lydadt intill döden. Men orenhet är också att sträva efter materiell rikedom, att sätta egna planer och ambitioner först, att dra uppmärksamheten till sig själv och mycket annat, som drar intresset från den stora uppgiften.

Pauser av skapande stillhet

Att varje dag och många gånger om dagen förnya beslutet att bara låta sig ledas av det, som kommer inifrån och syftar till att hjälpa andra människor in i ett öppnare, ärligare och mer osjälviskt förhållande till sina medmänniskor är renhet. Det förutsätter ett beslut att börja sin dag med ett stunds stillhet och låta pauser av skapande stillhet också präglade dagsrytmen. Det gäller att både för sin egen och andras del nå fram till att den onda viljan bryts och en ny vilja skapas.

En person, som länge levt på detta sätt, säger:

"Men man behöver mer än sitt förstånd för att leva skapande. Man har också en känsla. Hemligheten är att lyssna till den inre rösten. Jag tar varje möjlighet, som erbjuder sig att vara stilla och be Gud skapa i mig de rätta attityderna till livet. Hans ledning är mer än en anvisning om riktningen. Den betyder, att mina attityder till personer och yttre förhållanden förändras. För mig är ledning det värdefullaste i livet och ingen kan ta den ifrån mig. Jag skriver ned de tankar, som kommer till mig i stillheten, där-

för att jag har ett dåligt minne. Ledning är själva kärninnehållet i ett fritt, intelligent skapande”.

Egen intelligens inte allt

I citatet ovan sägs i sista meningen det som är avgörande för att komma in i ett fritt, intelligent skapande. Genom ett ärligt lyssnande i stillhet — det som kallas ledning — och genom att göra det som verkar absolut ärligt och rent, osjälviskt och kärleksfullt med sikte på en total förändring av människor och strukturer, upptäcker man något oänt nytt. Man märker, att det finns en högre intelligens, som planerar både för mänskligheten och varje enskild individ. Denna högre intelligens tycks dessutom samverka med varje människa och grupp av människor, som beslutat sig för att omskapa världen. Ens intelligens är inte allt. Den kan spänna av och vila

denna högre intelligens och begränsa till kompletteringar. Den egna hjärnans skapande sker med inriktning på den största av målsättningar utan den egenkontroll, som präglar yviga eller sterila genier och torra intellektuella. I detta att på en gång vila i och låta sig ledas av en högre intelligens med en världsomfattande tidlös plan för en förändring av både människor och strukturer ligger lösningen. Den, troende kristne finner förklaringen till detta i att hon kommit in i ett sammanhang, som har att göra med Jesu sista uppdrag: ”Gån ut och gören alla folk till mina lärjungar!” med de kompletterande orden: ”Se, jag är med er alla dagar intill tidens ände”. I dessa Jesu ord finns Guds goda vilja, mot vilken hans egen vilja bryts. Korsets hemlighet i vardagens verklighet. Gud själv vill omskapa världen och han vill göra det efter sin vilja genom oss människor och med oss.

Frank Buchman uttryckte med sina första ord samma sak på ett annat sätt. Han sade: ”Jag vill att England (världen) ska styras av personer, som är styrda av gud”. Han ville vad Jesus ville: att hela folk skulle bli lärjungar generation efter generation d. v. s. att de skulle söka lyda Gud så som han själv gjort och så som han sökt lära sina första lärjungar att göra. ■

För mig finns det inte några särskilda ”vita” människor. Det är otänkbart. Jag vet att de som råkar vara vita är det bara av en tillfällighet. De är människor.

Joshua Nkomo
en av ledarna för Patriotiska fronten

En kvinnas ord

En kvinnas ord har en makt som ett mäktigt svärd kanske inte har.

En kvinnas ord har en makt som kan hela de djupaste sår.

I en kvinnas ord finns det gift som leder människor till mörker och helvete.

I en kvinnas ord finns en sval ström av renhet som ger styrka.

Kvinnor har fått en sådan tunga.

Vad är deras roll i världen idag?

En kvinna som tror hon har makt och kraft har inte förstått sig själv.

En kvinna med insmickrande tunga och bittert hjärta är en kniv som skapar kaos och osämja.

En kvinna som är skarp och besvärlig är ingen kvinna utan en ond ande.

Men när en kvinna är osjälvisk äger hon en större makt.

En osjälvisk kvinna är en befriad kvinna.

Hon är ett instrument med strängar av smärta.

När Gud Fader själv börjar spela

vill många följa Honom.

Nationer blir då frigjorda från allt som tynger dem och världen kan blomstra och glädjas.

(Översätt.: A. Bona)

Författarinnan till ovanstående dikt Anasuya Paithankar, kommer från en liten by i staten Maharashtra i Indien. Hennes far var byskollärare av bramin-kasten — hinduernas högsta — men fattig.

Av Anasuyas tolv syskon hade sju dött av undernäring. Hon sörjde dem djupt och var bitter.

En kväll när Anasuya var omkring fjorton år kom fadern hem från en resa. Anasuya hade stannat uppe för att ge honom mat och hon kom att titta på en tidning på deras språk, marathi, som han hade med sig.

Där föll hennes ögon på en annons om ett läger i byn Panchgani, också i staten Maharashtra, dit ungdomar var välkomna. De skulle betala en viss deltagaravgift och de skulle ha någon utrustning med sig, bl. a. en tandborste. Anasuya hade för det första inga pengar och för det andra hade hon aldrig använt en tandborste utan bara sina egna fingrar.

Hon skrev till Panchgani att hon ville anmäla sig men att hon inte hade allt som behövdes. Det blev möjligt för henne att ansöka om ett stipendium och hon kom iväg.

Inte ett ord engelska kunde Anasuya och det blev besvärligt, då det var många deltagare från andra sta-

ter i Indien förutom en del européer. Men hon lärde sig snabbt förstå en hel del.

Det viktigaste som sedan hände var att Anasuya kunde släppa bitterheten över sina småsyskons död och i stället rikta in sig på en positiv och öppen omsorg om dem som var kvar i familjen, och om andra människor.

Nu är Anasuya 28 år och mycket duktig i engelska. Hon är en mjuk och ljuvlig kvinna — men stark! Stillsam är hon och lyssnar hellre än hon talar, men hennes tankar är både överraskande och djupa. Hon har stor humor och ett skratt som låter som en porlande bäck efter monsunregn.

Efter mitt besök i Indien för några månader sedan bad jag henne om några tankar om den indiska kvinnan. Då sände hon mig den här dikten som hon nyligen skrivit ner.

Kanske man får läsa den — här i svensk tolkning — mot bakgrund av många kvinnors benägenhet inte bara i Indien att utöva makt genom sina ord. Ibland kan det vara i form av skvaller, ibland i form av gräl. Men som Anasuya kommer fram till i sin dikt: ”när en kvinna är osjälvisk äger hon en större makt.”

Alfhild Bona

Tomten, julosten och borrhålen



□ Snön yrde om akjan. Tomten var på väg söderut längs med Angermanälven. Från en gammal same nära Marsfjället hade han i år lånat ren och akja. Han hade med sig en hel massa julklappar. I år hade han specialiserat sig på ost — röda edamerostar, ihåliga schweizerostar, norska getostar, blockost och en och annan vit getost av den där goda sorten som samerna brukar ha i kaffet.

Han stannade vid en gård en bra bit nedåt kusten. Fåren bräkte i stallet, och Tomten tänkte att så där måste det ha låtit den första julnatten innan änglarna överröstade fåren.

Det stod Thor på dörren. En kraftig karl med pipa i munnen öppnade. Han såg vänlig ut: — Kom in och värm dig, Tomte. Tomten tog med några av de bästa schweizerostarna in i stugvärmern. — Men så grå du ser ut, sa Thor. — Ja gråklädd har jag väl alltid varit, svarade Tomten. — Tomtarnas underrättelsetjänst har inte fungerat något vidare i år. I år ska det vara grönt från topp till tå. Den lilla söta frun i huset tog fram en ny hemvävd tomtekostym i grönt, och Tomten klädde om sig. — Sisådär! sa fru Thor. Nu är du välkommen i de svenska hemmen.

Kärnmjolk

Tomten tog fram schweizerostarna. Men nu la sig Thors panna i djupa veck: — Är den där osten gjord av kärnmjolk? Tomten visste inte riktigt.

— Och hålen? Vet du inte att i år ska det vara djupa borrhål, godkända av kärnmjölksinspektionen? Och så ska det vara säker förvaring. Här duger inte något gammalt kylskåp som läcker!

Tomten la schweizerostarna längst ner i akjan. Dom skulle han äta själv. — Konstigt land, Sverige. Om man bara kommer hit någon gång om året är det alltid nånting som ändrat sig så att man gör bort sig. En gång för flera år sen hade dom plötsligt börjat köra pulkorna på andra sidan vägen. Den här gången duger inte ostarna.

Palm i Vällingby

Nästa stopp blev hos Palm i Vällingby. Där brukade Tomten alltid få julvälling och valfläsk från de stora valarna som Palm fångade under långa jaktresor. I vardagsrummet stod en julpalm som familjen Palm höll på att rödmåla. — Välkommen, sa Palm och ruskade kalufsen ur ögonen. — Men du är ju alldeles grön! Du har väl inte låtit lura dig av den där fåraherden vid Angermanälven? Tomten log osäkert och tog fram en blockost. — Det var snällt, sa fru Palm, men blockost är inte inne i år. Har du inte någon schweizerost? — Jo men Kärnostinspektionen... började Tomten. — Nej nu har Thor lurat tomteluvan av dig, skrattade Palm. Du skall få min röda tomtekostym om du ger mig några schweizerostar med naturgjorda hål.

Det var Bom

Helförvirrad och iförd Palms röda tomtekostym styrde Tomten akjan till ett annat hus. Han försökte läsa namnet på dörren i kvällsmörkret. Det såg ut som Bom, och han kom ihåg att Palm talat om någon annan som blivit grundlurad. — Han fick en Bom, han, sa Palm. En välklädd man i blå kostym öppnade dörren och slog upp ett stort välkomstleende: — God jul på dig Tomten. Men du ser bekymrad ut. — Ja det är väl inte så konstigt, svarade Tomten och berättade om sina äventyr med grönt och rött och osthål. — Jo jag känner till allt det där, sa Bom. Men kom nu in och värm dig och drick en kopp kaffe. Tomten tog fram en edamerost som Bom tog emot utan invändningar. — Nu tycker jag du ska gå och hälsa på hos Sten, sa Bom. Han har så mycket bekymmer att han behöver lite julglädje. — Men hur ska jag vara klädd, undrade Tomten. Ja helst skulle jag velat ha dig blåklädd men det går inte med Sten. Låt mig tänka, jo du skall ta på dig din gamla ulliga fårskinnspås. Sten tycker om folk som ser ulliga ut. Därför kallar somliga honom Ull-Sten. Men var försiktig. Under ullen finns en kantig sten. Jag stötte foten på den för några veckor sen. Jag har fortfarande ont i stortån.

Kameleonten

— En ullig sten, tänkte Tomten

Och så Verner

medan han tryckte på Stens dörrklocka. — Välkommen Jultomten, sa Sten. Han var en ung man som såg skärpt ut. — Men varför har du gömt dig i den där stora pälsen? — Jo dom säger att du tycker om dom som är ulliga. — Dumheter, nej kameleontkostym ska det vara i år. — Kanel, kamel... vadå? sa Tomten. — Nej k a m e l e o n t, ett djur som blir blått med de blåa, rött med de röda och grönt med de gröna. Med ett sånt djur kan man samarbeta. Det finns på Skansen.

Renen blev glad när akjan närmande sig renberget på Skansen. Medan han hälsade på en renfröken, vajan Vilhelmina, gick Tomten till kameleonthuset. — Nej, sa kameleontvakten, vi sålde slut på kameleontkostyma i oktober. Då var det rusning! Men kom igen efter valet 1979.

Nu var det sent på julkvällen och allting var stängt. Utanför ett stort hus på söder stod en ensam polis. — Nattkvarter för jultomte, ren och akja? Tja, försök i garaget under Skattehuset. Det var nästan tomt i garaget. Där fanns bara en stilig Rolls Royce som skattmasen lagt beslag på, och en gammal Volvo, och i ett hörn på en matta ett ungt par med en liten baby.

— Nämense Tomten, sa den unge mannen. Välkommen! — Varifrån kommer du, undrade Tomten. — Norrifrån. Jag är snickare. Men det är ont om jobb däruppe i Nasafjäll så vi for till Stockholm. Och så hade jag besvär med restskatten. Så jag tänkte slå två flugor med en smäll: få ett jobb och samtidigt lösa mina restskatteproblem. Men det var ju dumt att vi skulle komma just på julafton när det är stängt överallt. Nu kan vi hitta en varm plats för vår nybaby.

Babyn, ja. Det lyste om honom på något vis som gjorde skattegaraget riktigt mysigt. Tomten slog på bilen i Rolls Roycen och "Stilla natt" genom betongvalven.



Livskvalitet — vad rör det mig?

□ Liv har vi alla, men var går gränsen för om livet har kvalitet eller inte? Vad innebär livskvalitet?

För några år sedan hörde jag i Storkyrkan i Stockholm Moder Teresa från Calcutta tala, denna lilla människa med den enorma kraften och utstrålningen. Jag hade väntat att hon skulle tala om Indien och sitt arbete där att ta hand om utslagna, döende människor och utlämnade barn, och till viss del gjorde hon också det.

Men framförallt talade hon om situationen som hon hade upplevt den här i Sverige. Hon sade ungefär så här — I Indien finns det uppenbara svåra problem för människor och många dör ensamma på gatorna.

Men hur är det här i landet? Jag har just hört om en kvinna som dog ensam i en lägenhet och som ingen upptäckte förrän efter en längre tid. Ensamheten verkar vara lika stor här.

Vi tar hand om människorna omkring oss och ger dem kärlek och omsorg, även om det för en del bara blir en kort stund på jorden som de får uppleva det.

Ni kan inte alla komma till Indien och göra en insats. Er uppgift är att ta hand om människorna i er omgivning här. —

Mitt i misären i Calcutta finns en styrka och vitalitet, en oändlig självutgivande omsorg, som gör att man blir varm om hjärtat varje gång man tänker på det.

Men mitt i vår välfärd ökar misären och utslagningen. Allt fler orkar inte med stressen och den omänskliga effektiviteten och blir utslagna.

Bland annat har ju detta visat sig i ökningen de senaste åren av allt yngre kvinnliga alkoholister, som också har

Tomten gnuggade ögonen. I ljuset från barnet blev Thors gröna kostym, Boms blåa, Palms röda och Stens yllekostym genomlysta och färgerna försvann i det starka ljuset. Det var nästan som röntgenstrålar. Alla fem såg avslöjade ut på något vis. Men ändå — eller kanske just därför — såg de plötsligt så enkla och trevliga ut att man inte kunde låta bli att tycka om dem. Allrämest när de stämde in i julsången med sina skrovliga röster. De fem männen såg nästan ut som om de blivit vänner. Jultomten blev riktigt rörd. — Så blev det i alla fall en riktigt god jul 1978 i Sverige, tänkte han.

Bror Jonzon

till följd att fler barn föds skadade på olika sätt på grund av moderns alkoholism.

Det finns en livskvalitet mitt i misären, när människor ger ut sig helt för varann, som Moder Teresa och hennes systrar gör, och trots vårt välstånd har vi kanske förlorat något av själva livskvaliteten.

Moder Teresa ser sitt arbete som en ljuspunkt i allt det svåra, en ljuspunkt som kan ge människor hopp, men hon vet att nödvändiga reformer också behövs för att människors livsvillkor skall förändras.

De reformerna har ju vi i Sverige i stort sett genomfört, även om mycket behöver bearbetas här också och det är ju inte en fråga om att vi skall gå tillbaka till en tid som ingen vill ha tillbaka.

Samtidigt måste vi konstatera att klyftan mellan rika och fattiga länder ökar och att trycket på oss kommer att öka att slå av på takten i vår välfärd.

Vad skulle motivera oss att frivilligt göra det? Har vi själva något att vinna på det trots allt?

Nu är brytningstiden för oss. Nu är tiden att tänka djupare på de här frågorna.

Själv har jag inga patentlösningar men en del funderingar. Omsorg om varandra och våra barn tar tid och den tiden tycks vi ha allt mindre av. Ibland när vi träffas har vi heller inget att säga varann.

Behöver vi besluta att sätta andra människor före oss själva och bestämma oss för att ha ett genuint intresse för varann och hur den andra har det? Där finns det mycket spännande att upptäcka. ▶ ▶



Kanske de som står oss närmast är helt andra människor än vi tror. Ha positiva förväntningar och inte negativa. De gånger jag har ett genuint intresse för människor och tar deras syn på saken lika allvarligt som min egen syn, så får jag mycket tillbaka.

Vi behöver avkoppling och vila i vårt hektiska samhälle. Den finner olika av oss på varierande sätt, i naturen eller i musiken eller i något annat. Men vi behöver det lika fullt.

Jag läste just att någon skrev — tacksamhet är ett av tecknen på en ny livskvalitet. Kanske behöver vi stanna upp och ordentligt uppskatta något nytt vi får innan vi omedelbart tänker på nästa sak vi tycker att vi behöver.

En vilja att tänka på omvärlden kommer inte av sig själv och inte heller en vilja att slå av på vår standardökning för att skapa rättvisare förhållanden i andra länder. Vi behöver känna oss motiverade till det.

Ett sätt är kanske att lära känna enskilda människor från andra länder, så att de länderna får liv för oss. När vi tänker på ett land så tänker vi på en människa.

Vi har en miljon invandrare i Sveriges befolkning. Där har vi alla en

chans att lära känna ett annat land och en annan kultur om vi själva vill.

Det finns ro och lycka och verklig tillfredsställelse att finna i välfärden och det finns nog av det nödvändiga i världen för alla när vi är beredda att allvarligt satsa på att genomföra det. Vad är det som hindrar oss?

Ann-Kristin Särnbrink

Musik till julen NYHET

The best I know, skiva och kasset 40:—

Ny LP med 13 sånger, 45 min. på engelska. Ett 20-tal sångare och musiker från 6 länder, som själva skrivit sång och musik.

I Vår Herres hage av Per Olsson och Inga Wieselgren 26:—

Sånger och visor om människor och djur, på kassetband.

Heliga Birgitta, musik Inga Wieselgren, text Gerd Jonzon och Ingrid Ydén-Sandgren 14: 50

Ballader och sånger på EP skiva.

IDÉ och KULTUR

Sveavägen 34 · 111 34 STOCKHOLM
Postgiro 70 98 70 - 0

Hr redaktör . . .

Kära läsare och medprenumeranter!

HAR NI TÄNKT PÅ att Ny Värld kanske måste läggas ner om tidningen inte får fler prenumeranter? Hemska tanke!

I den flod av destruktiv information som väller över oss är den en fyrbåk av hopp. Den kommer ofta med en realistisk redogörelse för hur goda resultat nåts. Ja, om man läser uppmärksamt artikel för artikel får man ett handlingsprogram för just — en ny värld.

Dessutom får man del av aktuellt nyhetsstoff från Afrika, Indien, Papua-Nya Guinea och andra länder, nyheter som man kan lita på därför att medarbetarna som just har varit eller är på platsen är sakligt ärliga.

Allt det här vet ju Du som Men vad jag undrar över är — varför tror vi inte att våra vänner eller avlägsna bekanta vill ha Ny Värld? Den Du minst anar kanske blir tacksammast.

Man kan ge lösnummer, just det numret till just den människan. Men julklapp en prenumeration är. Och nästa år blir det en egen prenumeration. Vi kan alla få fem prenumeranter eller tio.

Låt oss enas om att rädda Ny Värld! Vi har inte rådd att mista den.

Upprörd prenumerant i Göteborg

ACEROLA^{PLUS} NATURLIGT* C-VITAMIN!

* Acerola Plus är mycket goda C-vitamintabletter i tuggform. De framställs av extrakt från acerola körsbär (som är mer än 20 ggr rikare på C-vitamin än apelsiner), nypon, svarta vinbär och grön paprika.

En tablett innehåller 100 mg C-vitamin och säljs i burkar om 50, 100 och 250 st.

Finns även i styrka om 300 och 500 mg C-vitamin per tablett, samt i sötat pulver 1000 mg C-vitamin per msk. och i osötat pulver 2000 mg C-vitamin per tesked.

Säljs i hälsokostaffärer.



GRATIS Skicka kupongen till oss och vi ger dig ett par Acerola Plus och dina portoutlägg tillbaka. Vi vågar påstå att Acerola Plus är den godaste C-vitamintablett du smakat. Naturprodukter AB, Box 94, 701 02 Örebro.

Namn _____
Adress _____
Postnr _____ Postadress _____

Gripande medmänsklighet

□ IBLAND UPPTÄCKER MAN i vårt nästan överorganiserade samhälle en medmänsklighet som griper en. Utan att nämna några namn vill jag ge ett exempel på en ovanlig omsorg mellan grannfamiljer.

En ung fru med ett barn i förskolan förlorade hastigt sin man under mycket dramatiska omständigheter. Hon kom in i ett svårt chocktillstånd.

Som grannar i samma hus bor en familj, vars tonårige son omkom i en trafikolycka i somras. Denna familj tog sig genast an kvinnan som drabbats av sorg och chock. Hon fick komma och bo i deras hem medan en annan familj tog hand om hennes minderåriga barn.

En tid efteråt kunde mamman till pojken som förolyckats berätta att hon genom att göra detta för någon in fått en ny styrka i sin egen sorg.

Kuratoren man hade kontakt med på ett av de stora sjukhusens krismottagning förklarade att hon inte hade kunnat göra mer för att hjälpa. Senare skulle sjukhuset gärna ställa upp med expertstöd. Men just då hade den nyblivna änkan fått det allra bästa stöd i sin sorg av sina grannar.

De som lidit mest kan ha mest att ge.

Iakttagare —78

Biskopar bad förlåtelse

□ Veckotidningen HIMMAT ger i en artikel av Pierre Spoerri en liten återblick på en fråga som den nye påven, Johannes Paulus II, måste ha varit invecklad i under sin tid som biskop och kardinal och som kanske bidragit till att förbereda honom för hans nya ämbete. Pierre Spoerri skriver:

I Tyskland var det under andra delen av september en annan katolsk kyrkoman som gjorde de stora tidningsrubrikerna: kardinal Wyszyński. I motsats till relationerna mellan Tyskland och Frankrike, där en försoning påbörjades genast efter kriget, har relationerna mellan Tyskland och Polen hela tiden varit mycket spända och svåra. Polackerna har funnit det nästan omöjligt att glömma den hänsynslösa splittring och ockupation som tyskarna och ryssarna genomförde under andra världskrigets första två månader. En stor procent av det pol-

Gemenskap i Caux över jul och nyår

□ Alla är välkomna till Caux — Moralisk upprustnings konferenscentrum i Schweiz — från den 22 december till den 3 januari. Julfirandet sker i all enkelhet och fortsätter med gemenskap över nyårshelgen.

I inbjudan erinras om att miljontals människor denna jul kommer att svälta, vara utan tak över huvudet eller utan frihet. Andra kommer att överösas med gåvor men känna tomhet och oro i hjärtat. Är inte detta en paradox, ett tecken på att våra värdeskalor är falska?

Med barnet i Betlehem föddes en hoppets låga. Gud väntar att vi av den

skall göra en jättebrasa. Accepterar vi att vara bärare av hopp till alla dem som lider till kropp och själ?

Vi kommer att tillsammans under dessa dagar ägna oss åt sökande och lyssnande — sökande av en ny livskvalitet, av Guds vilja för vårt personliga liv och för världen, av handlingsprogram inom ramen för familjen, för våra länder, för Europa, heter det i inbjudan.

Deltagarna välkomnas också att ta del i det praktiska arbetet i samband med konferensen. Anmälan kan ske till denna tidning.

ska ledarskapet eliminerades systematiskt under denna mörka period.

Innan politikerna hade gjort något hade de katolska biskoparna från de båda länderna räckt varandra handen under Vatikanconciliet 1965. Vid den tidpunkten skrev de polska biskoparna till sina tyska kolleger: "Vi förlåter och ber om er förlåtelse."

När nu kardinal Wyszyński i september kom till Tyskland — hans allra första besök i något västland med undantag för Rom — så citerades dessa ord på nytt och den polske kardinalen tog varje tillfälle i akt att ge uttryck för att Europas andliga målsättning är lika viktig, ja viktigare än dess politiska och ekonomiska målsättning. Han talade om människor på andra kontinenter som hoppades få något mer från europeiska politiker och diplomater än "försmak av krig".

Musikal ger Wesley's budskap

□ JOHN WESLEY red 375 000 kilokors och tvärs genom 1700-talets England. På hästryggen läste han poesi, filosofi och historia. Han använde 52 år av sitt liv på dessa ihärdiga predikoresor till häst. Den sträcka han red skulle ha räckt nio gånger runt jorden vid ekvatorn.

Wesleys budskap nådde också ut till alla delar av världen. Han har gjorts levande idag bl. a. genom en musikal skriven av en engelsman till musik av en kompositör från Australien. För närvarande presenteras musikalen Ride! Ride! (Alan Thornhill — Pene-

lope Thwaites) i Nya Zeeland genom bolaget Pilgrim Productions. Ingrid Rengfelt, Stockholm, är medarbetare i teatergarderoben och står som tillverkare av en del dräkterna.

Teaterrecensenten i New Zealand Herald kallade föreställningen "strålände teater", och tidningen Auckland Star skrev: "Här är en show som inte går i samma spår som musikalerna gör mest, varken beträffande innehållet, atmosfären eller behandlingen av ämnet. Den förtjänar att ges för fulla hus."

Australien:

□ DEN AUSTRALISKA urbefolkningens store diktare, Jack Davis, som också är redaktör för tidskriften Identity, har tillsammans med politiker, fackföreningsfolk, bönder, lärare och författare från både urbefolkningen och de vita, satt sig i spetsen för en konferens för moralisk upprustning i Perth den 29 december 1978 till 6 januari 1979.

Ett av huvudsyftena med denna konferens är att skapa nya relationer både mellan de olika befolkningsgrupperna inom Australien och mellan Australien och dess omkringliggande länder i Indiska oceanen och i Stilla-havsområdet.

□ TILL HUNDRAÅRSMINNET av Frank Buchmans födelse den 4 juni 1878 instiftades en fond för Caux. Till den 20 sept. hade influtit 210 000 schw. francs, därav 191 000 från schweiziska givare.

Dörrhandtag till mitt liv

Utgivarkorsband

□ Alan Thornhills pjäser har spelats på många scener och språk runt om i världen. Hans senaste drama författades tillsammans med Malcolm Muggeridge och uppfördes i London West End tidigare i år. Det heter "Sentenced to life" (Dömd att leva). Ett centralt tema i den pjäsen, liksom i mycket annat av Thornhills dramatik, är frågan om skuld och ansvar. Vi återger ett ganska personligt anförande från en diskussion om dessa frågor.

För några år sedan sade rektorn för ett stort universitet till mig: "Vårt mål är att hjälpa alla våra studenter att bli fria från skuldkänslor. Vi har gjort stora framsteg men vi har ännu inte lyckats fullständigt. Men om tio år kommer vi att ha förlorat alla skuldkänslor, och då är vi fria."

Eftersom det är tio år sedan jag talade med den rektorn har jag undrat om han gjort framsteg med sitt program. Sanningen att säga tror jag inte vi blir av med skuldkänslorna på egen hand. Om vi försöker trycker vi bara ned dem djupare i vår natur. Jag undrar hur mycket av skräcken, terrorn, våldet, men också humbugen, självbelåtenheten och egenrättfärdigheten i världen som kommer från en djup skuldkänsla. Det kan vara personliga eller sociala skuldkänslor. Vi kan inte bli fria från skulden genom att undertrycka den.

Skuld kan faktiskt vara någonting underbart att ha. Den är Guds dörrhandtag till mitt liv — om jag låter honom gripa tag i det. En minimal medvetenhet om synd betyder en minimal kontakt med Gud.

Det första jag behöver göra med skulden är att nämna den vid dess rätta namn. En ung man kom på besök. Efter många om och men sa han att han inte varit helt framgångsrik i sina försök att leva rent. Han såg inte särskilt lycklig ut. Till slut sa jag: "Försöker du egentligen tala om för mig att du lever i en svinstia?" "Ja", sa han. "Det är precis vad jag ville säga. Men det var för svårt att få fram

det." Han såg lättad ut. Kalla synden vid dess rätta namn.

Sedan ber jag Gud ta itu med det som jag inte kan klara av. Gud kan ta itu med skuldkänslor. En gång sa jag till en god vän: "Det som jag känner om en av mina vänner är alldeles fel. Jag måste tala om för honom hur ledsen jag är för att jag känner allt möjligt om honom. Jag måste säga honom att jag har alldeles fel." Den som jag talade med sa: "Din vän behöver inte allt ditt avskräde. Han har nog med sitt eget."

Då förstod jag att jag aldrig skulle bli av med mina skuldkänslor genom att resonera på det där viset. Jag måste låta Gud ta itu med mig innan jag talade med min vän och vi hade ett underbart samtal. Det var inte lätt men inte heller så fruktansvärt svårt. Gud förlät mig så att jag kunde förlåta min vän och ta emot hans förlåtelse. Om man låter Gud ta itu med skuldkänslorna blir man en fri människa.

Sedan gäller det att definitivt säga adjö till synden; att lämna den synd som var orsaken till skuldkänslorna och gå vidare.

Något av det som grep mig mest när jag tänkte på president Sadats besök i Jerusalem var att han hade en toppkonferens med Gud innan han försökte sig på en toppkonferens med en annan statsman. Tänk om vi hade en toppkonferens med Gud före alla andra toppkonferenser. Då skulle vi inte tömma allt vårt avskräde över varandra, varken som individer, nationer eller raser. Då skulle vi ha något att ge varandra vid toppkonferenserna därför att Gud gett någonting till oss — frihet från skuld.

□ I SYDAFRIKA samlades svarta, vita och färgade ungdomar "av mycket olika politiska uppfattningar" till en konferens den 4—9 december "för att söka Guds plan för Sydafrikas framtid." Initiativtagarna kom bl. a. från Soweto.

Pensionär - pionjär

□ DEN STORA SANNINGEN att "när Gud leder så försörjer han också", gäller den även för pensionärer?

Den frågan ställde sig dr Charis Waddy—specialist på islam och författare till bl a boken "The Muslim Mind" — när hon inträdde i pensionsåldern "med den minsta av pensioner och utan kapital".

"Jag har upplevt de följande åren som en källa som öppnat nya områden för tänkande och handling" berättar hon i New World News. Och om Gud vill, skall jag avsluta en bok. Men det finns ännu mer att täcka, nya områden för tron, nya domäner där Gud ger initiativ och kraftresurser för att engagera människor i dem.

Några av de mest ansvarsfulla posterna bärs upp av människor i sextio-åren. En påve anses ung i den åldern. Churchills ledarskap räddade Storbritannien. Turner målade några av sina bästa tavlor. Frank Buchman lanserade Moralisk upprustning på sin 60-årsdag.

När Florence Nightingale var över 70 skrev hon till en ung släkting: "Känner du hjärtats smak på din tunga? Att leva med lusten och modet till äventyr är Guds bästa gåva till våra döddagar." ■

Stockholm — Kristiansand

□ PÅ MORALISK UPPRUSTNINGENS centrum Villa Alnäs på Djurgården i Stockholm, hölls den 3—5 november en konferens med deltagare från olika delar av Sverige samt från Finland, Norge och England.

I Kristiansand i Norge hölls den 25—26 november en industrikonferens med deltagare också från Sverige. En grupp fackförenings- och arbetsgivarrepresentanter från Kristiansand deltog i sommarens världskonferens i Caux.



Ny Värld, organ för Stiftelsen för Moralisk upprustning, utkommer med 11 nummer per år. Utgivare: Idé och Kultur, Sveavägen 34, 6 tr, 111 34 Stockholm. Tel. 08/10 34 56. Prenumerationspris per kalenderår: Sverige kr 35: —, postgiro 70 98 70 - 0 (Idé och Kultur), Finland mk 30: —, postgiro 11 20 95 - 0 (Ny Värld), Helsingfors. Lösnummerpris: kr 2: 50 eller mk 2: —. Ansvarig utgivare: Lennart Sjögren. I redaktionen: Nils Gösta Ekman, Ingeborg Ekman, Bror Jonzon, Ann-Kristin Särnbrink, Finn Harald Wetterfors, Gunnar Wieselgren. ISSN 0347-2272